

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2014. szeptember 18.*

„Közös kül- és biztonságpolitika — A zimbabwei helyzet tekintetében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott korlátozó intézkedések — A pénzeszközök befagyasztása — Szerződésen kívüli felelősség — Okozati összefüggés — Magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése — Nyilvánvaló értékelési hiba — Indokolási kötelezettség”

A T-168/12. sz. ügyben,

Aguy Clement Georgias (lakóhelye: Harare [Zimbabwe]),

a **Trinity Engineering (Private) Ltd** (székhelye: Harare),

a **Georgiadis Trucking (Private) Ltd** (székhelye: Harare)

(képviselik őket kezdetben: M. Robson, E. Goulder solicitorok és H. Mercer QC, később: M. Robson, H. Mercer és I. Quirk barrister)

felpereseknek

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: B. Driessen és G. Étienne, meghatalmazotti minőségben)

és

az **Európai Bizottság** (képviselik: M. Konstantinidis és S. Bartelt, meghatalmazotti minőségben)

alperesek ellen,

a felperesek által az egyes, Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 314/2004/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2007. április 16-i 412/2007/EK bizottsági rendelet (HL L 101., 6. o.) elfogadását követően állítólagosan elszenvedett kár megtérítése iránt benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács),

tagjai: D. Gratsias (előadó) elnök, M. Kancheva és C. Wetter bírák,

hivatalvezető: J. Weychert tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. április 3-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet

A jogvita előzményei

- 1 Az Európai Unió Tanácsa az EU-Szerződés Lisszaboni Szerződést megelőző változatának 15. cikke alapján elfogadott, a Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2002. február 18-i 2002/145/KKBP közös állásponyjában (HL L 50., 1. o.) kifejezést adott a zimbabwei helyzettel kapcsolatos súlyos aggályainak, különösen az emberi jogoknak – és különösen a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a békés gyülekezés szabadságának – a zimbabwei kormány általi súlyos megsértése miatt. Ezért tizenkét hónapos megújítható időszakra olyan korlátozó intézkedéseket írt elő, amelyeknek állandó felülvizsgálat tárgyát kell képezniük.
- 2 A Zimbabwevel szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2004. február 19-i 2004/161/KKBP tanácsi közös állásponyjában (HL L 50., 66. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 3. kötet, 43. o.) a 2002/145 közös állásponyjában által bevezetett korlátozó intézkedések megújítását írta elő. Többek között 4. cikkének (1) bekezdésében arról rendelkezik, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozzák azoknak a mellékletben felsorolt természetes személyeknek a területükre való belépését vagy azon való áthaladását, akik olyan tevékenységet folytatnak, amely súlyosan sérti a demokráciát, az emberi jogok tiszteletben tartását és a jogállamiságot Zimbabweben. 5. cikkének (1) bekezdése előírja továbbá azt, hogy „[a] zimbabwei kormány egyes tagjainak, illetve a mellékletben felsorolt, velük összefüggésbe hozható bármely természetes és jogi személynek, jogalanynak vagy szervezetnek [helyesen: szervezetnek vagy szervnek] valamennyi pénzeszközét és gazdasági forrását be kell fagyasztani”. Végül 6. cikke arról rendelkezik, hogy „[a] Tanács egy tagállam vagy a Bizottság javaslata alapján eljárva elfogadja a mellékletben szereplő lista módosításait, amint azt a Zimbabweben történő politikai változások megkívánják.”
- 3 A 2004/161 közös állásponyjában 8. cikke második bekezdésének megfelelően a közös állásponyjában 2004. február 21-től kellett alkalmazni. 9. cikke előírja, hogy a közös állásponyjában egy 12 hónapig tartó időszakon át kell alkalmazni és folyamatosan felül kell vizsgálni. Ugyanezen cikk szerint „[h]a a Tanács úgy ítél[te] meg, hogy e közös állásponyjában céljai nem valósultak meg, e közös állásponyjában meg kell[ett] hosszabbítani, vagy adott esetben módosítani kell[ett]”.
- 4 Érvényességi idejét ezt követően 2006. február 20-ig a 2004/161 közös állásponyjában meghosszabbításáról szóló, 2005. február 21-i 2005/146/KKBP tanácsi közös állásponyjában (HL L 49., 30. o.), 2007. február 20-ig a Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2006. január 30-i 2006/51/KKBP tanácsi közös állásponyjában (HL L 26., 28. o.), 2008. február 20-ig a Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2007. február 19-i 2007/120/KKBP tanácsi közös állásponyjában (HL L 51., 25. o.), 2009. február 20-ig a Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2008. február 18-i 2008/135/KKBP tanácsi közös állásponyjában (HL L 43., 39. o.), 2010. február 20-ig a Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2009. január 26-i 2009/68/KKBP tanácsi közös állásponyjában (HL L 23., 43. o.), végül pedig 2011. február 20-ig a Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedések meghosszabbításáról szóló, 2010. február 15-i 2010/92/KKBP tanácsi határozat (HL L 41., 6. o.) hosszabbította meg.
- 5 Az egyes, Zimbabweval szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2004. február 19-i 314/2004/EK tanácsi rendeletet – ahogy azt az (5) preambulumbekzdése említi – a 2004/161 közös állásponyjában által előírt korlátozó intézkedések végrehajtása érdekében fogadták el. Többek között a 6. cikkének (1) bekezdésében előírja, hogy a zimbabwei kormány egyes tagjainak és az említett rendelet III. mellékletében felsorolt, velük kapcsolatban álló minden természetes vagy jogi személynek, szervezetnek vagy szervnek az összes pénzeszközét és gazdasági erőforrását be kell fagyasztani. Ugyanezen rendelet 11. cikkének b) pontja értelmében az Európai Közösségek Bizottsága felhatalmazást kap az említett rendelet III. mellékletének módosítására a 2004/161 közös állásponyjában mellékletére tekintettel meghozott határozatok alapján.

- 6 Az első felperes, Aguy Clement Georgias, zimbabwei üzletember. A második felperes, a Trinity Engineering (Private) Ltd tulajdonosa és ügyvezetője. A harmadik felperes, a Georgiadis Trucking (Private) Ltd a második felperes leányvállalata. Szintén az első felperes az ügyvezetője.
- 7 2005. november 29-én a Zimbabwei Köztársaság elnöke kinevezte az első felperest a Zimbabwe szenátus nem választott szenátorává. 2007. február 6-án a Zimbabwei Köztársaság elnöke kinevezte gazdaságfejlesztési miniszterhelyettesnek.
- 8 A 2004/161 közös álláspontról szóló, 2007. április 16-i 2007/235/KKBP tanácsi határozat (HL L 101., 14. o.) módosította a közös álláspontról szóló mellékletét többek között – az első felperes tekintetében – a következő megjegyzés felvétele érdekében: „Georgias, Aguy [g]azdaságfejlesztési miniszterhelyettes, szül.: 1935.6.22.”. A Bizottság ugyanezen a napon elfogadta a 314/2004 rendelet módosításáról szóló, 2007. április 16-i 412/2007/EK rendeletet (HL L 101., 6. o.), amely módosította a 314/2004 rendelet III. mellékletét. Az így módosított melléklet tartalmaz többek között az első felperesre vonatkozó, az eredeti megjegyzésben szereplőkkel azonos kifejezésekkel megfogalmazott megjegyzést.
- 9 2007. május 25-én az első felperes megérkezett a heathrow-i (Egyesült Királyság) repülőtérre azért, hogy az Angliában letelepedett családját meglátogassa, valamint hogy a következő napon egy New Yorkba (Egyesült Államok) tartó repülőjáratra szálljon. Megtagadták tőle az Egyesült Királyságba való belépés jogát, valamint azt a jogot, hogy az e tagállam repülőterein keresztül átutazva New Yorkba utazzon, és az éjszakát az említett repülőtéren őrizetben kellett töltenie, majd a következő napon egy Hararéba (Zimbabwe) tartó repülőjáratral vissza kellett térnie.
- 10 A 2004/161 közös álláspontról szóló, 2007. június 25-i 2007/455/KKBP tanácsi határozat (HL L 172., 89. o.) ismételt módosította ezen utóbbi közös álláspontról szóló mellékletét. A fenti 8. pontban említett, a felperesre vonatkozó megjegyzéshez a következő mondatot tették hozzá:
„A kormány tagja, és mint ilyen részes a demokráciában, az emberi jogok tiszteletben tartását és a jogállamiságot súlyosan sértő tevékenységekben.”
- 11 A Bizottság a 314/2004 rendelet módosításáról szóló, 2007. július 2-i 777/2007/EK rendeletével (HL L 173., 3. o.) ismételt módosította a 314/2004 rendelet III. mellékletét. Az első felperes neve továbbra is szerepel ott, immár a fenti 10. pontban előadottal megegyező megjegyzéssel.
- 12 A Zimbabwével szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2011. február 15-i 2011/101/KKBP tanácsi határozat (HL L 42., 6. o.; helyesbítés: HL L 100., 74. o.) hatályon kívül helyezte a 2004/161 közös álláspontról szóló, 2007. április 16-i 2007/235/KKBP tanácsi határozat által előírtakhoz hasonló korlátozó intézkedéseket írt elő azon személyekkel szemben, akiknek, illetve amelyeknek a neve szerepel a mellékletében. Az első felperes neve azonban nem szerepel e határozat mellékletében. A Bizottság ezt követően elfogadta a 314/2004 rendelet módosításáról szóló, 2011. február 23-i 174/2011/EU rendeletet (HL L 49., 23. o.), amely felváltotta a 314/2004 rendelet III. mellékletét egy olyan új melléklettel, amely már nem tartalmazza az első felperes nevét.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 13 A Törvényszék Hivatalához 2012. április 13-án benyújtott keresetlevelükkel a felperesek előterjesztették a jelen keresetet.
- 14 A felperesek a Törvényszék Hivatalához ugyanezen a napon benyújtott külön beadványukkal a Törvényszék eljárási szabályzatának 76a. cikke alapján arra irányuló kérelmet nyújtottak be, hogy az ügyet gyorsított eljárásban tárgyalják. E kérelmet a 2012. május 25-i határozat elutasította.

- 15 Mivel a Törvényszék tanácsainak összetétele megváltozott, és a kezdetben kijelölt előadó bírót a nyolcadik tanácshoz osztották be, a jelen ügyet következésképpen ennek a tanácsnak osztották ki.
- 16 Az előadó bíró javaslata alapján a Törvényszék (nyolcadik tanács) a szóbeli szakasz megnyitásától határozott.
- 17 A Törvényszék a 2014. április 3-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszaikat.
- 18 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:
- kötelezze az Európai Uniót, a Bizottságot és/vagy a Tanácsot az okozott kár megtérítésére a következő összegekkel vagy a Törvényszék által megfelelőnek ítélt más összeggel történő ellentételezésével: az elszenvedett nem vagyoni kár címén megfelelőnek ítélt összegon kívül 374 986,57 euró vagy azzal egyenértékű összeg az első felperes javára; 469 520,24 euró vagy azzal egyenértékű összeg a második felperes javára, és 5 627 020 euró vagy azzal egyenértékű összeg a harmadik felperes javára;
 - rendeljen el vizsgálatot a felperesek által elszenvedett kár mértékének meghatározására annyiban és amennyiben a Törvényszék ezt szükségesnek találja;
 - kötelezze a Bizottságot és/vagy a Tanácsot a költségek viselésére.
- 19 A felperesek válaszukban 462 626 euróra igazították ki a második felperes kártérítése érdekében kezdetben kért összeget. Továbbá rámutattak arra, hogy jóllehet a Törvényszék feladata a nem vagyoni kár címén a megfelelő kártérítés összegének a meghatározása, a következő összegeket vélik megfelelő kártérítésnek az első felperes által elszenvedett ezen típusú kár tekintetében:
- 500 euró azért, mivel egy éjszakát a heathrow-i repülőtéren őrizetben töltött (a fenti 9. pont);
 - 10 000 euró egészségi állapotának romlása miatt.
- 20 A Tanács és a Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet;
 - kötelezze a felpereseket a költségek viselésére.

A jogkérdésről

Azon kár bemutatása, amelynek a megtérítését kérik

- 21 A felperesek állításai szerint az a kár, amelynek a megtérítését a jelen kereset keretében kérik, az első felperes tekintetében a következőkből tevődik össze:
- utazási és szállásköltségek, összesen 9689 egyesült államokbeli dollárra (USD) becsülve, amely összeget azért vesztette el, mivel a heathrow-i repülőtéren történt őrizetét követően nem folytathatta útját New Yorkba (a fenti 9. pont);

- orvosi költségek, összesen 221 766,74 USD-re becsülve, amelyeket állítása szerint egészségi állapotának azon okból történt romlása miatt kellett megfizetnie, mivel – a vagyonának befagyasztása, e befagyasztásnak a szakmai tevékenységeire és a családja szükségletei kielégítésének képességére való kihatásai, valamint a heathrow-i repülőtéren történt őrizete miatt – stresszes állapotba került;
 - eljárási költségek, 67 879,30 font sterlingre (GBP) becsülve, amelyek az Egyesült Királyság illetékes bíróságai előtt e tagállam hatóságai azon határozatának vitatása keretében merültek fel, amely megtagadta számára a területére történő belépést és a repülőterein való átutazást;
 - eljárási költségek, 74 097,72 GBP-re becsülve, amelyek a nevének a 314/2004 rendelet III. mellékletéből való törlésének érdekében tett intézkedések keretében merültek fel;
 - reklámköltségek, 9 696,43 USD-re becsülve, amelyek azért merültek fel, hogy enyhítse szakmai hírneve tekintetében a vagyonának befagyasztásával járó negatív hatásokat, valamint hogy ekképpen csökkentse a vállalkozásai által elszenvedett veszteségeket;
 - az egészségi állapotának súlyosbodásából, valamint a heathrow-i repülőtéren egy börtöncellában történt őrizetéből eredő nem vagyoni kár.
- 22 A második és harmadik felperest illetően a kár – amelynek a megtérítését kérik – kereskedelmi veszteségekből áll, amelyek összege 605 675 USD, illetve 7 375 000 USD és a felperesek azokat a 314/2004 rendelet állítólagos „extraterritoriális hatálya” miatt szenvedték el, amely bizonyos kereskedelmi partnereiket ahhoz vezette, hogy ne kereskedjenek többé velük.
- 23 A felperesek pontosítják, hogy az elszenvedett kárt USD-ben becsülték meg. Az így megbecsült összegek – amelyeket euróra váltottak – megfelelnek a válaszban kiigazított kereseti kérelmeikben említett összegeknek (lásd a fenti 18. és 19. pontot).

Az EUMSZ 340. cikk második bekezdése alapján előterjesztett kártérítési keresetekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat felidézése

- 24 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 340. cikk második bekezdése alapján előterjesztett kártérítési kereset megalapozottságához szükséges bizonyos feltételek együttes fennállása, azaz az intézménynek felróható magatartás jogellenessége, a kár tényleges felmerülése, és az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés (a Bíróság 26/81. sz., Oleifici Mediterranei kontra EGK ügyben 1982. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 1982., 3057. o.] 16. pontja és a Törvényszék T-175/94. sz., International Procurement Services kontra Bizottság ügyben 1996. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-729. o.] 44. pontja). Ha akár egyetlen feltétel nem teljesül, a keresetet teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy a többi feltétel teljesülésének vizsgálatára szükség lenne (a Bíróság C-146/91. sz., KYDEP kontra Tanács és Bizottság ügyben 1994. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4199. o.] 19. és 81. pontja, és a Törvényszék T-279/03. sz., Galileo International Technology és társai kontra Bizottság ügyben 2006. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-1291. o.] 77. pontja).
- 25 Ahhoz, hogy a magatartás jogellenességére vonatkozó feltétel teljesüljön, az ítélkezési gyakorlat azt követeli meg, hogy megállapítható legyen valamely, a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése (a Bíróság C-352/98. P. sz., Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-5291. o.] 42. pontja, valamint a C-312/00. P. sz., Bizottság kontra Camar és Tico ügyben 2002. december 10-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-11355. o.] 53. pontja).

26 Továbbá szintén az állandó ítélkezési gyakorlat szerint akkor áll fenn az EUMSZ 340. cikk második bekezdése szerinti okozati összefüggés, ha kétségtelen és közvetlen ok-okozati összefüggés van az érintett intézmény által elkövetett szabálytalanság és a hivatkozott kár között, amelynek bizonyítása a felperesekre hárul (a Bíróság 253/84. sz., GAEC de la Ségaude kontra Tanács és Bizottság ügyben 1987. január 15-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 123. o.] 20. pontja, valamint a C-363/88. és C-364/88. sz., Finsider és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1992. január 30-án hozott ítéletének [EBHT 1992., I-359. o.] 25. pontja). A hivatkozott kárnak a felrótt magatartásból kellőképpen közvetlenül kell következnie, vagyis ez utóbbinak a kár meghatározó okának kell lennie, miközben nem kötelező valamely jogi helyzet összes – akár távoli – hátrányos következményének a jóvátétele (a Bíróság 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 és 45/79. sz., Dumortier és társai kontra Tanács egyesített ügyekben 1979. október 4-én hozott ítéletének [EBHT 1979., 3091. o.] 21. pontja; lásd a fent hivatkozott Galileo International Technology és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 130. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

Az elévülésről és a felpereseknek a 314/2004 rendelet és a 412/2007 rendelet jogellenességére alapított érveik elfogadhatóságáról

27 A Tanács által a védelme érdekében felhozott bizonyos érvek tekintetében elemezni kell a kártérítési kereset az Európai Unió Bírósága alapokmánya 46. cikkében előírt elévülési határidejének a felperesek általi tiszteletben tartásának kérdését.

28 A Tanács emlékeztet arra, hogy a 314/2004 rendeletet a Hivatalos Lapban 2004. február 24-én tették közzé, és úgy véli, hogy „mivel a felperesek az elszenvedett kár megtérítését [e rendelet] állítólagos jogellenesség[e] miatt kérték”, keresetük elévült.

29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság alapokmányának 46. cikke szerint – amely az ugyanezen alapokmány 53. cikke első bekezdésének megfelelően alkalmazandó a Törvényszék előtti eljárásra – a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó ügyekben az eljárás megindításának joga az erre okot adó esemény felmerülésétől számított öt év alatt évül el. Az elévülés megszakad, ha a Bírósághoz keresetet nyújtottak be, vagy ha a károsult fél az eljárás megindítása előtt követelésével a megfelelő intézményéhez fordult. Mindazonáltal ez utóbbi esetben az eljárást két hónapos határidőn belül kell megindítani.

30 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ezen elévülési határidő számítása mindaddig nem kezdődik el, amíg a kártérítési kötelezettség valamennyi feltétele nem áll fenn, különösen pedig addig, míg a megtérítendő kár nem válik ténylegessé. Következésképpen, amikor az Unió felelőssége normatív jogi aktusból ered, ezen elévülési határidő nem kezdődhet el e jogi aktus káros következményeinek bekövetkezése előtt, és ennél fogva azon időpont előtt, hogy az érdekelték ténylegesen elszenvedhették a kárt (lásd a Bíróság C-51/05. P. sz., Bizottság kontra Cantina sociale di Dolianova és társai ügyben 2008. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 2008., I-5341. o.] 54. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

31 A jelen esetben a 314/2004 rendelet csak akkortól kezdve tudta kifejteni a felperesek tekintetében állítólagosan káros hatásait, hogy elfogadták 2007. április 16-án a 412/2007 rendeletet, amely felváltotta a 314/2004 rendelet III. mellékletét a többek között az első felperes nevét tartalmazó új melléklettel. Mivel a jelen keresetet 2012. április 13-án terjesztették elő, egyértelműnek tűnik, hogy a felperesek keresete nem évült el.

32 Ezen túlmenően emlékeztetni kell arra, hogy állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 340. cikk második bekezdésén alapuló kártérítési kereset olyan önálló jogorvoslat, amely a jogorvoslati rendszerben sajátos szerepet tölt be, és alkalmazása a különleges jellegének megfelelő feltételektől függ. Abban különbözik a megsemmisítés iránti keresettől, hogy nem egy meghatározott intézkedés

megsemmisítésére irányul, hanem a valamely intézmény által okozott kár megtérítésére (lásd a Törvényszék T-47/02. sz., Danzer kontra Tanács ügyben 2006. június 21-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-1779. o.] 27. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 33 Ezért kimondták, hogy még a jogerőssé vált egyedi határozat létezése sem akadályozhatja a kártérítési kereset elfogadhatóságát, kivéve abban a különleges esetben, amikor az ilyen kereset valójában ezen egyedi határozat visszavonására irányul, ez az eset áll fenn akkor, ha a kártérítési kereset olyan összeg felperes számára történő megfizetésére irányul, amelynek összege pontosan megfelel az említett határozat végrehajtásaként megfizetett összegnek (a Bíróság 175/84. sz., Krohn Import-Export kontra Bizottság ügyben 1986. február 26-án hozott ítéletének [EBHT 1986.,753. o.] 32. és 33. pontja; lásd szintén a fenti 32. pontban hivatkozott Danzer kontra Tanács ügyben hozott ítélet 28. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 34 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 277. cikk értelmében az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdésében megállapított határidő lejárta ellenére az Unió intézményei által elfogadott általános hatállyal bíró jogi aktusokra vonatkozó jogvitában bármelyik fél élhet az EUMSZ 263. cikk második bekezdésében meghatározott eszközökkel e jogi aktus tekintetében.
- 35 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a felperesek által állítólagosan elszenvedett kár alapjául szolgáló jogi aktusok különleges jellegűek, amennyiben egyfelől az általános hatályú jogi aktusokhoz hasonlóak, mivel meghatározzák azokat a kritériumokat, amelyeknek valamely személynek meg kell felelnie ahhoz, hogy a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztásának hatálya alá tartozzon, valamint mivel általános jelleggel és absztrakt módon meghatározott címzettek valamely csoportjának megtiltják többek között a pénzeszközök és gazdasági erőforrások azon személyek és szervezetek rendelkezésére bocsátását, akik, illetve amelyek neve szerepel a mellékleteikben szereplő jegyzékekben, másfelől az e személyekkel és szervezetekkel szemben hozott egyedi határozatok csoportjához hasonlóak (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-478/11. P.-C-482/11. P. sz., Gbagbo és társai kontra Tanács egyesített ügyekben 2013. április 23-án hozott ítéletének 56. pontját, valamint a Törvényszék T-187/11. sz., Trabelsi és társai kontra Tanács ügyben 2013. május 28-án hozott ítéletének 85. és 86. pontját). Ebből az következik, hogy amennyiben a 314/2004 rendelet és a 412/2007 rendelet általános hatályú jogi aktusnak minősül, elfogadható a felpereseknek – kártérítési keresetük alátámasztása érdekében – az e rendeletek állítólagos jogellenességére történő hivatkozása, tekintet nélkül arra, hogy e rendeletekkel szemben nem terjesztettek elő megsemmisítés iránti keresetet. A Tanácsnak az ezzel ellentétes érve, amely szerint az EUMSZ 277. cikk „nem tér el a Bíróság alapokmánya 46. cikkétől” nem lehet eredményes. Ahogy az megállapításra került (lásd a fenti 31. pontot), az említett cikkben előírt elévülési határidő a jelen kereset előterjesztésekor még nem telt el, valamint nincs ok arra, hogy e cikk akadályozza az EUMSZ 277. cikk jelen ügyben történő alkalmazását.

Az első felperesnek a heathrow-i repülőtéren történt őrizetéből eredő állítólagos kárról

- 36 A kereset vizsgálatát abban a részében kell kezdeni, amely az első felperes által a heathrow-i repülőtéren történt őrizete miatt állítólagosan elszenvedett kár megtérítésére vonatkozik (lásd a fenti 9. pontot).
- 37 E tekintetben meg kell állapítani, hogy ezen eset körülményeit, valamint azon indokokat, amelyek miatt az első felperes tekintetében megtagadták az Egyesült Királyság területére való belépést és a repülőterein való átutazást, a Treasury Solicitor's Department (az Egyesült Királyság Kormányának jogi szolgálata) által az első felperes jogi tanácsadóinak küldött 2007. augusztus 28-i levél fejt ki, amelyet a felperesek keresetlevelük mellékleteként nyújtottak be.

- 38 E levélből kitűnik, hogy az első felperessel a heathrow-i repülőtérre 2007. május 25-én történt megérkezésekor közölték az Egyesült Királyság illetékes hatóságának azon határozatát, amely megtagadta a belépését. E határozatot a módosított Immigration Act 1971 (1971. évi bevándorlási törvény) 8 B cikke alapján hozták meg. E rendelkezés felhatalmazza az államtitkárt, hogy jelölje meg többek között a Tanács által hozott jogi aktust – mint „kijelölt jogi aktust” – e cikk végrehajtása érdekében, amely esetben a kérdéses jogi aktusban megjelölt valamennyi személy tekintetében meg kell tagadni az Egyesült Királyság területére való belépést.
- 39 Ugyanezen levél értelmében azonban a felülvizsgálat alapján úgy tűnt, hogy az első felperesnek a heathrow-i repülőtérre történt megérkezésekor az államtitkár az Immigration Act 1971 8 B cikkének megfelelően még nem jelölte ki a 2007/235 határozatot, következésképpen pedig ezen utóbbi rendelkezés nem tette lehetővé az első felperes tekintetében az Egyesült Királyság területére való belépés megtagadását. A Treasury Solicitor's Department tehát a fent említett levelében arról tájékoztatta az első felperes jogi tanácsadóit, hogy az Egyesült Királyság területére való belépését megtagadó eredeti határozatot visszavonták és annak helyébe egy új, azonos értelmű határozat lépett, amelyet az államtitkár az Immigration Rules (az Egyesült Királyság bevándorlási szabályai) 321 A. cikkének (5) bekezdése alapján fogadott el, ennek értelmében valamely személy Egyesült Királyság területére való belépésének engedélyezése megsemmisíthető, ha úgy tűnik az illetékes hatóságok birtokában lévő információk alapján, hogy az ilyen megsemmisítést „a közjó igazolja”.
- 40 E magyarázatokat a felperesek egyáltalán nem cáfolják, végezetül pedig megismétlik azokat a keresetlevélben, valamint az ahhoz csatolt, az első felperes által tett nyilatkozatban. Márpedig abból kitűnik, hogy az Egyesült Királyság területére való belépésének vele szembeni megtagadása, valamint a heathrow-i repülőtéren egy éjszakán keresztül tartó őrizete – majd a következő napon a Hararéba tartó repülőjáráttal történő visszatérése – miatt az első felperes által hivatkozott kár közvetlenül az e tagállam illetékes hatóságai határozatából származik.
- 41 A felperesek mindazonáltal úgy vélik, hogy e kár és a 412/2007 rendelet elfogadása között okozati összefüggés áll fenn. Ebben az összefüggésben emlékeztetnek arra, hogy a 2004/161 közös álláspontnak – amely mellékletének a 2007/235 határozattal történt módosítása óta az első felperesre is vonatkozott – a tagállamok jogában nincs kötelező joghatása. Ebből szerintük az következik, hogy az első felperes tekintetében „az hatalmazta fel [az Egyesült Királyság] hatóság[ai]t a belépés [vele szembeni] megtagadására az Immigrations Rules 321 A. pontjának (5) bekezdésében meghatározott szabályban szereplő diszkrecionális megtagadási indokok alapján, hogy a [314/2004] rendelet alapján vagyonának befagyasztására vonatkozó intézkedés hatálya alatt állt”.
- 42 Ezen érvelés nem lehet eredményes.
- 43 Bármik is voltak azok az indokok, amelyek arra vezették az Egyesült Királyság hatóságait, hogy megsemmisítsék az első felperes belépésének engedélyezését, valamint ekképpen megtagadják a területükre való belépését és a repülőtereiken való átutazását, ami lényeges, az az, hogy olyan határozatról van szó, amelyet e tagállam illetékes hatóságai hoztak a harmadik országbeli – nem uniós tagállambeli – állampolgárok e tagállam területére való belépésének ellenőrzésére vonatkozó szuverén hatásköreik gyakorlása során. E határozat szolgált az első felperes heathrow-i repülőtéren történt őrizetének, valamint – heathrow-i indulással – közvetlen repülőjáráttal történt visszaküldésének alapjául, és ezek az események okozták állítólagosan az első felperes által elszenvedett kárt. Tehát kizárólag egyrészt ezen határozat, másrészt pedig az első felperes által hivatkozott kár között állhat fenn a fenti 26. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett kétségtelen és közvetlen ok-okozati összefüggés. Ellenben még annak feltételezésével is, hogy az első felperes vagyonának befagyasztása vezette az Egyesült Királyság hatóságait a területükre való belépését megtagadó határozathoz, az ezen megtagadásból eredő állítólagos kára nem következik kellőképpen közvetlenül a vagyon kérdéses befagyasztásából, ahogy azt ugyanezen ítélkezési gyakorlat megköveteli.

- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kétségtelen, hogy a 2004/161 közös álláspont 4. cikkének (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozzák az e közös álláspont mellékletében felsorolt természetes személyeknek – beleértve az első felperest – a területükre való belépését vagy azon való áthaladását. Mindazonáltal a Bíróság C-354/04. P. sz., Gestoras Pro Amnistía és társai kontra Tanács ügyben 2007. február 27-én hozott ítéletének (EBHT 2007., I-1579. o.) 51–57. pontjából és a C-355/04. P. sz., Segi és társai kontra Tanács ügyben 2007. február 27-én hozott ítéletének (EBHT 2007., I-1657. o.) 51–57. pontjából kitűnik, hogy az EU-Szerződés Lisszaboni Szerződést megelőző változatának V. és VI. címében előírthoz hasonló közös álláspont nem volt hivatott önmagában joghatásokat kiváltani harmadik személyekkel szemben, ahogy a jelen ügyben az első felperes tekintetében. Ekképpen, ahogy az az EU-Szerződés Lisszaboni Szerződést megelőző változatának 46. cikkéből következik, semmilyen hatáskört nem írtak elő a Bíróság vagy a Törvényszék számára az ugyanezen Szerződés KKBP-re vonatkozó V. címének a különböző rendelkezései alapján elfogadott jogi aktusok tekintetében.
- 45 Egyébiránt a felperesek, nyilvánvalóan tudatában annak, hogy a Törvényszék nem rendelkezett hatáskörrel az EU-Szerződés Lisszaboni Szerződést megelőző változata V. címének rendelkezései alapján valamely közös álláspont elfogadásából eredő állítólagos kár megtérítése iránti kártérítési kereset elbírálására, keresetükben nem arra hivatkoznak, hogy a kár – amelynek a megtérítését kérik – egészben vagy részben a 2004/161 közös álláspont elfogadásából ered. Azt állítják, hogy e kár a 314/2004 rendelet elfogadásából ered. Márpedig ez az eset nem állhat fenn az első felperesnek a heathrow-i repülőtéren történt őrizetéből eredő állítólagos kár tekintetében, mivel a 314/2004 rendelet nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely megtiltja az első felperes Egyesült Királyságba történő belépését, vagy az e tagállam területén való átutazását.
- 46 Következésképpen azt a következtetést kell levonni, hogy semmilyen okozati összefüggés nem áll fenn a kereset keretében az uniós intézményeknek felrótt magatartás – azaz a 412/2007 rendelet elfogadása, amennyiben az állítólagosan jogellenes – és az első felperes által e körülmény miatt hivatkozott kár között (lásd a fenti 21. pont első, harmadik és hatodik francia bekezdését). Mivel ugyanis az EUMSZ 340. cikk második bekezdése értelmében az Unió felelőssége megállapításához szükséges kumulatív feltételek közül az egyik nem teljesül, a keresetet mint megalapozatlant el kell utasítani annyiban, amennyiben az az első felperes által a heathrow-i repülőtéren történt őrizete miatt állítólagosan elszenvedett kár megtérítésére vonatkozik, azaz közelebbről amennyiben az az első felperes által elvesztett utazási és szállásköltségekre, az Egyesült Királyság illetékes hatóságai előtt az e tagállamba történő belépését megtagadó határozat vitatása érdekében felmerült költségekre és a „nem vagyoni” (más kifejezésekkel erkölcsi) kárra – amelyet állítása szerint e körülmény miatt szenvedett el – vonatkozik (lásd a fenti 21. pont első, harmadik és hatodik francia bekezdését).

Az egyéb károkról

- 47 Az egyéb károk tekintetében elemezni kell a felperesek által hivatkozott különböző kifogásokat annak meghatározása érdekében, hogy az EUMSZ 340. cikk második bekezdése alapján az Unió felelősségének a megállapításához szükséges, az állítólagos magatartás jogellenességére vonatkozó feltétel a jelen ügyben teljesül-e.
- 48 A felperesek több kifogást hoznak fel a Tanácsnak és a Bizottságnak a 314/2004 rendelet és a 412/2007 rendelet elfogadásában álló magatartása jogellenes jellegének a bizonyítására. Először lényegében az uniós intézmények nyilvánvaló értékelési hibájára hivatkoznak, amennyiben utóbbiak úgy vélték, hogy fel kell venni az első felperes nevét azon személyek listájára, akiket, illetve amelyeket a 314/2004 rendelet által bevezetett vagyon befagyasztása érint. Másodszer az első felperes tekintetében a megtámadott rendeletek indokolásának a hiányára hivatkoznak, amely sérti a védelemhez való jogukat, valamint megfosztja őket minden hatékony bírói jogvédelemtől. Harmadszer a hatáskörrel való visszaélésre hivatkoznak. Negyedszer az első felperes védelemhez való jogának a megsértésére

hivatkoznak, különösen a nevére vonatkozó megjegyzésnek a 314/2004 rendelet III. mellékletében történt fenntartására vonatkozó kérdés tekintetében, amit véleményük szerint az említett intézményeknek rendszeresen felül kellett volna vizsgálniuk.

- 49 A felperesek e különböző kifogások kifejtése érdekében abból az előfeltevésből indulnak ki, hogy az az egyedüli tény, hogy az első felperes miniszterhelyettes volt, nem elegendő jogalap nevének a 314/2004 rendelet III. mellékletébe történt felvételének, valamint vagyona befagyasztásának az igazolásához. Ezért az uniós intézményeknek egyfelől nyilvánvaló értékelési hibát – amennyiben tévesen alapoztak kizárólag erre a tényre az arra való következtetéshez, hogy az első felperes felelős az emberi jogok súlyos megsértéséért –, másfelől az indokolási kötelezettség megsértését – amennyiben elmulasztottak elegendő indokolást szolgáltatni a felperesek vagyonának befagyasztása tekintetében – róják fel. Az állítólagos hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogásuk is megalapozott, lényegében azonos jogalappal. Az alperes intézmények azt állítják, hogy az első felperes nevének a 314/2004 rendelet III. mellékletébe történt felvételéről kizárólag miniszterhelyettesi minősége alapján jogszerűen határoztak anélkül, hogy szükséges lenne azt egyéb bizonyítékokra történő hivatkozással igazolni.
- 50 A felperesek ezen érvelése azon indokok azonosításának előzetes kérdését veti fel, amelyek igazolták a 314/2004 rendelettel érintett személyek vagyonának befagyasztását, amely személyek között szerepelt az első felperes neve a 412/2007 rendelet elfogadását követően. Közelebbről azt kell meghatározni, hogy az ezen intézkedés elfogadónak koncepciója szerint a vagyon bevezetett befagyasztását az első felperes tekintetében kizárólag a zimbabwei kormány tagjakénti minősége igazolja vagy pedig más indokok is igazolják-e, amelyeket adott esetben azonosítani kell.

Az első felperes vagyona befagyasztásának indokairól és az indokolási kötelezettség tiszteletben tartásáról

- 51 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 314/2004 rendeletet az EK 60. cikk és az EK 301. cikk alapján fogadták el. Az EK 60. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „[h]a a[z] [EK]301. cikkben előírányzott esetben a Közösség fellépése szükséges, a Tanács a[z] [EK]301. cikkben meghatározott eljárás szerint az érintett harmadik országokkal szemben megteheti a szükséges sürgős intézkedéseket a tőkemozgásokra és fizetési műveletekre vonatkozóan”. Az EK 301. cikk pedig a következőképpen rendelkezik: „[h]a a[z] [EU-]Szerződés [a Lisszaboni Szerződést megelőző változatában] [KKBP-re] vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően elfogadott valamely közös álláspont vagy együttes fellépés egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági kapcsolatok felfüggesztésére, korlátozására vagy teljes megszakítására irányuló fellépésről rendelkezik, a Tanács megteszi a szükséges sürgős intézkedéseket. A Tanács a Bizottság javaslata alapján, minősített többséggel jár el.”
- 52 A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint az EK 60. cikk és az EK 301. cikk szövegezésére és különösen az ott szereplő „az érintett harmadik országokkal szemben” és az „egy vagy több harmadik országgal fennálló” kifejezésekre tekintettel e rendelkezések harmadik országokkal szembeni intézkedések meghozatalát írják elő, és a harmadik országok kifejezés magában foglalhatja az ilyen ország vezetőit, valamint a velük kapcsolatban álló, illetőleg általuk közvetlenül vagy közvetetten ellenőrzött személyeket vagy szervezeteket is (a Bíróság C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítéletének [EBHT 2008., I-6351. o.] 166. pontja és a C-376/10. P. sz., Tay Za kontra Tanács ügyben 2012. március 13-án hozott ítéletének 53. pontja).

53 Ugyancsak emlékeztetni kell a 314/2004 rendelet (4) és (5) preambulumbekzdésére, amely többek között az említett rendelet 6. cikke elfogadásának indokait magyarázza, amely cikk tartalma a fenti 5. pontban került felidzésre. E preambulumbekzdések szövege a következő:

„(4) A 2004/161/KKBP közös álláspontban megállapított korlátozó intézkedések tartalmazzák különösen [...] a zimbabwei kormány tagjainak és a velük kapcsolatban álló természetes vagy jogi személyek, szervezetek vagy testületek [helyesen: szervek] pénzügyi eszközeinek [helyesen: pénzeszközeinek, egyéb vagyoni értékeinek], illetve gazdasági erőforrásainak a befagyasztását.

(5) Ezen intézkedések a[z] [EK-]Szerződés hatálya alá tartoznak és ezért – illetve a verseny torzulásának elkerülése érdekében – ezek végrehajtásához [...] közösségi jogi aktusra van szükség.”

54 Ami a 412/2007 rendeletet illeti, (2) preambulumbekzdése csak azt állapítja meg, hogy „[a] 2007/235/KKBP [...] határozat módosítja a 2004/161/KKBP közös álláspont mellékletét”, valamint hogy „[a] 314/2004[...] rendelet III. mellékletét ennek megfelelően módosítani kell.” A 412/2007 rendelet csak két cikket tartalmaz, az említett rendelet 1. cikke a mellékletének megfelelően egyszerűen módosítja a 314/2004 rendelet III. mellékletét, ugyanezen rendelet 2. cikke pedig pontosítja hatálybalépésének idejét.

55 Szintén figyelembe kell venni a 2004/161 közös álláspont és a 2007/235 határozat rendelkezéseit, amelyek a fenti 2., illetve 8. pontban kerültek összefoglalásra, és amelyek a 314/2004 rendelet, valamint a 412/2007 rendelet elfogadása háttérének részét képezik, valamint amelyeket a Hivatalos Lapban közzétettek.

56 E tekintetben a 2004/161 közös álláspont (2), (6) és (7) preambulumbekzdésének a kifejezéseire is emlékeztetni kell, amelyeknek a szövege a következő:

„(2) A 2002/145/KKBP közös álláspont szerint a Tanács utazási tilalmat is megállapított, illetve a zimbabwei kormány és az emberi jogok, az egyesülés, a véleménykifejezés [helyesen: véleménynyilvánítás], valamint a békés gyülekezés szabadsága súlyos megsértéséért nagymértékben felelős személyek bankszámláinak [helyesen: vagyonának] befagyasztását.

[...]

(6) A Zimbabweben tapasztalható emberi jogi helyzet folyamatos romlására tekintettel az [...] Unió által elfogadott korlátozó intézkedéseket [...] meg kell hosszabbítani.

(7) E korlátozó intézkedések célja, hogy a célszemélyeket [helyesen: az azok hatálya alá tartozó személyeket] arra ösztönözze, hogy elutasítsák az emberi jogok, a szólásszabadság és a felelős kormányzás sérelméhez vezető politikákat [helyesen: azon politikákat, amelyek sértik az alapvető jogokat és a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint akadályozzák a közügyek megfelelő irányítását].”

57 A fent említett preambulumbekzdések és rendelkezések együttes olvasatából világosan kitűnik, hogy a Tanács a 314/2004 rendelet 6. cikkének elfogadásával „[a] zimbabwei kormány egyes tagjainak” a vagyonát szándékozott befagyasztani, akiknek a nevét az említett rendelet III. melléklete említi, kizárólag az említett állam kormányának tagjakénti minőségükre tekintettel. Erről tanúskodik többek között a 2004/161 közös álláspont (2) preambulumbekzdésében és az 5. cikke (1) bekezdésében az azon személyek két külön kategóriájára való hivatkozás, akiknek a vagyon befagyasztására vonatkozó intézkedés hatálya alá kell tartozniuk, tehát egyrészt a zimbabwei kormány tagjai, másrészt pedig „az emberi jogok, az egyesülés, a véleménykifejezés [helyesen: véleménynyilvánítás], valamint a békés gyülekezés szabadsága súlyos megsértéséért nagymértékben felelős személyek”.

- 58 A 2004/161 közös álláspont mellékletében és a 314/2004 rendelet (III. mellékletében) szereplő, az első felperesre vonatkozó megjegyzésnek a 2007/455 határozattal, valamint a 777/2007 rendelettel történt módosítása (lásd a fenti 10. és 12. pontot) nem vezethet eltérő következtetésre. Az ezen megjegyzéshez hozzátett, a bekezdés „mint ilyen” tagmondata ugyanis arra utal, hogy az első felperes tekintetében a demokráciát, az emberi jogok tiszteletben tartását és a jogállamiságot sértő tevékenységekben részes kormány tagjakénti pusztá minősége igazolja azt, hogy az említett közös álláspont által érintett intézkedések hatálya alá tartozzon. Más kifejezésekkel nyilvánvalóan pusztá pontosításról, nem pedig ezen igazolás módosításáról volt szó.
- 59 Nem vezethetnek eltérő következtetésre a felperesek által felhozott, ezzel ellentétes érvek sem.
- 60 Először is a 314/2004 rendelet (2) preambulumbekézdésére utalnak, amelynek a szövege a következő:
„A Tanács továbbra is úgy véli, hogy a zimbabwei kormány változatlanul súlyosan megsérti az emberi jogokat. Ezért mindaddig, amíg e jogsértések folytatódnak, a Tanács szükségesnek tartja korlátozó intézkedések fenntartását a zimbabwei kormánnyal és mindazokkal szemben, akik elsődlegesen felelősek e jogsértésekért.”
- 61 A felperesek szerint e hivatkozás megfelel az említett rendelet háttérének, tekintettel a 2004/161 közös álláspont (3) preambulumbekézdésében szereplő, egy korábban elfogadott másik közös álláspontra történő hivatkozásra is, amely közös álláspont „kiterjesztette [a] [2002/145 közös álláspont által elfogadott] korlátozó intézkedéseket további olyan személyekre, akik [a 2004/161 közös álláspont (2) preambulumbekézdésében említett] jogsértésekért nagymértékben felelősek”.
- 62 Azon érv, amelyre a felperesek a fent említett preambulumbekézdésekből próbálnak következtetni, nem lehet eredményes. A 314/2004 rendelet (2) preambulumbekézdésében az arra a körülményre történő hivatkozás, hogy a Tanács szerint a zimbabwei kormány súlyosan sérti az emberi jogokat, nem jelenti azt, hogy a Tanács az említett kormány valamennyi tagjának egyedileg felrója az emberi jogok konkrét megsértését, amelyek miatt e kormánytagok személyesen felelősek. Az ilyen hivatkozás tökéletesen összeegyeztethető azzal a határozattal, amely előírja a kérdéses kormány valamennyi tagja tekintetében a vagyonuk befagyasztását a kormány tagjakénti pusztá minőségük miatt, mivel ilyenként felelősek az emberi jogok megsértéséért.
- 63 A szóban forgó preambulumbekézdés ezen olvasatát megerősíti annak második mondata, amely világosan megkülönbözteti „a zimbabwei kormány[t]” és „mindazok[at] [...], akik elsődlegesen felelősek e jogsértésekért”, ez pedig más kifejezésekkel átveszi azt a megkülönböztetést, amely már a fenti 57. pontban kérdés tárgyát képezte.
- 64 Ezen túlmenően a 2004/161 közös álláspontnak a felperesek által egyaránt hivatkozott (3) preambulumbekézdése nem releváns, mivel az csak a 2002/145 közös álláspontot módosító másik közös álláspont tartalmának pusztá felidézésből áll. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ez utóbbi közös álláspont érvényességi ideje 2004. február 20-án lejárt, és azt felváltotta a 2004/161 közös álláspont.
- 65 Másodszor a felperesek a 2004/161 közös álláspont 4. cikkének (1) bekezdésére hivatkoznak (lásd a fenti 2. pontot). Arra hivatkoznak, hogy az első felperes kizárólag miniszterhelyetteskénti minősége nem bizonyítja azon tevékenységekben való részvételét, amelyek súlyosan sértik a demokráciát, az emberi jogok tiszteletben tartását és a jogállamiságot Zimbabwében.
- 66 Ezt az érvet szintén el kell utasítani. A 2004/161 közös álláspont 4. cikkének (1) bekezdése – azon természetes személyek tekintetében, akiknek a nevét az említett közös álláspont melléklete említi – a tagállamok területére való belépésre, vagy az azon való áthaladásra vonatkozó tilalmat érinti. Olyan intézkedésről van szó – ahogy az a fenti 44. pontból kitűnik –, amelyet maguknak a tagállamoknak kell meghozniuk. A 314/2004 rendelet nem tartalmaz semmilyen, erre vonatkozó rendelkezést. Ebből az

következik, hogy még annak elfogadásával is, hogy az említett közös álláspont 4. cikkében említett tilalmat az érintett személyek – köztük az első felperes – tekintetében nem önmagában a zimbabwei kormány tagjakénti minőségük miatt írták elő, ez az egyedüli tény nem releváns ugyanezen személyekkel összefüggésben a vagyonuk befagyasztásának előírására vonatkozó indokok tekintetében. Az ugyanezen közös álláspontnak a vagyon befagyasztására vonatkozó 5. cikkének (1) bekezdése – amelynek a szövege a fenti 2. pontban került felidézésre – ugyanis nem tartalmaz a zimbabwei kormány tagjai tevékenységeire való, az ugyanezen közös álláspont 4. cikkének (1) bekezdésében szereplőhöz hasonló hivatkozást.

- 67 Harmadszor a felperesek egyrészt arra hivatkoznak, hogy az első felperes nevének a 314/2004 rendelet III. mellékletéből való törlésekor (lásd a fenti 12. pontot) utóbbi továbbra is miniszterhelyettes volt és még e törlést követően is folytatta e feladatának ellátását, másrészt pedig arra, hogy bizonyos más miniszterek vagy miniszterhelyettesek – akiket a zimbabwei kormány tagjaivá 2009 februárjában nevezték ki – tekintetében nem írták elő vagyonuk hasonló befagyasztását. Ebből a felperesek szerint az tűnik ki, hogy a közülük az első felperes által betöltött miniszterhelyettesi tisztség önmagában nem elegendő nevének azon személyek listájára történt felvételének igazolásához, akiket, illetve amelyeket vagyonuknak a 314/2004 rendelet által előírt befagyasztása érint.
- 68 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a felek között nem vitatott, hogy az első felperes nevének az azon személyek listájára történő felvételét követően, akiket, illetve amelyeket vagyonuknak a 314/2004 rendelet által előírt befagyasztása érintett, egyrészt a ZANU PF kormánypart, másrészt pedig az MDC ellenzéki párt két pártszervezete között a Global Political Agreement (átfogó politikai megállapodás, a továbbiakban: GPA) 2008. szeptember 15-én történt megkötésével Zimbabweban a politikai helyzet jelentős fordulatot vett. A GPA előírta többek között Morgan Tsvangirai – az MDC elnöke – miniszterelnökként történő kinevezését, valamint egy olyan új kormány kinevezését, amely két miniszterelnök-helyettesből – akiket az MDC két pártszervezete javasolt –, 31 miniszterből – akik közül tizenötöt a Zanu PF, tizenhatot pedig az MDC két pártszervezete javasolt – és tizenöt miniszterhelyettesből – akik közül nyolcat a Zanu PF, hetet pedig az MDC két pártszervezete javasolt – állt. Ezen új kormányt végül 2009 februárjában nevezték ki.
- 69 E jelentős fejleményre figyelemmel, nem lehet azzal érvelni, hogy a GPA-t követően a zimbabwei kormány tagjaiként kinevezett miniszterek nevét nem vették fel azon személyek listájára, akiket, illetve amelyeket a 314/2004 rendelet által előírt vagyon befagyasztása érintett annak állítása érdekében – ahogy azt a felperesek teszik –, hogy a Tanács 2007-ben – amikor az első felperessel szemben ilyen befagyasztást írtak elő – nem szándékozta a vagyonát kizárólag azzal az indokkal befagyasztani, hogy a zimbabwei kormány tagja volt. E megfontolás nem akadályozza az első felperes vagyonának befagyasztására vonatkozó határozat, valamint az első felperes tekintetében 2009 februárjában ezen intézkedés feloldásának hiányára vonatkozó határozat jogszerűségének a továbbiakban történő vizsgálatát. Itt olyan kérdésekről van szó, amelyek különböznek az azon indokok azonosítására vonatkozó kérdéstől, amelyek igazolják az első felperes nevének azon személyek listájára történt felvételét, akiknek, illetve amelyek a vagyonát a 314/2004 rendelet alapján befagyasztották.
- 70 A fenti megfontolások összességére tekintettel azt a következtetést kell levonni, hogy az első felperessel szemben kizárólag miniszterhelyettesi minősége miatt írták elő a vagyon befagyasztását. E következtetés lehetővé teszi a felpereseknek az indokolási kötelezettség megsértésére alapított kifogása megalapozatlanként történő, azonnali elutasítását. Mivel ugyanis – ahogy az a fent kifejtett megfontolásokból kitűnik – a 314/2004 rendelet világosan rámutat arra, hogy a Tanács a zimbabwei kormány tagjainak a vagyonát kívánta befagyasztani, valamint mivel ugyanezen rendeletnek a 412/2007 rendelettel módosított III. melléklete az első felperes miniszterhelyettesi minőségét említi, ebből azt a következtetést kell levonni, hogy a rendelet az első felperes vagyonának befagyasztását igazoló elegendő indokolást tartalmaz.

71 Az, hogy a Tanács joggal vélte-e úgy, hogy az első felperes ezen minősége önmagában elegendő a vagyona befagyasztásának igazolásához, nem az indokolási kötelezettség tiszteletben tartását, hanem ezen indokolás megalapozottságát érinti, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik (a Bíróság C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 67. pontja és a C-17/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2001. március 22-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-2481. o.] 35. pontja). Ezt a kérdést kell a következőkben vizsgálni, amely szükségessé teszi a felpereseknek a nyilvánvaló értékelési hibára és a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogásainak a vizsgálatát.

A nyilvánvaló értékelési hibára és a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogásokról

72 A Törvényszék a T-390/08. sz., Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben 2009. október 14-én hozott ítéletének (EBHT 2009., II-3967. o.) 36. pontjában már kimondta, hogy a korlátozó intézkedések formáit meghatározó általános szabályok vonatkozásában megállapítható, hogy a Tanács széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) alapján elfogadott közös álláspontnak megfelelően, az EK 60. és EK 301. cikk alapján a gazdasági és pénzügyi szankciós intézkedések meghozatala érdekében figyelembe veendő tényezőket illetően. Mivel a közösségi bíróság különösen nem helyettesítheti a Tanácsnak az ilyen intézkedések meghozatalának alapjául szolgáló bizonyítékokra, tényekre és körülményekre vonatkozó értékelését a saját értékelésével, a Törvényszék által gyakorolt felülvizsgálatnak az eljárási és indokolási szabályok betartásának, a tények tényleges hitelességének, valamint a tények értékelésében rejlő nyilvánvaló hiba és hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére kell korlátozódnia. E korlátozott felülvizsgálat érvényesül különösen azon célszerűségi megfontolások mérlegelése tekintetében, amelyeken az ilyen intézkedések alapulnak.

73 Mindazonáltal ugyancsak ebben az összefüggésben figyelembe kell venni a fenti 52. pontban idézett, az EK 60. cikk és az EK 301. cikk értelmében vett harmadik ország fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlatot. Ebből az következik, hogy a Tanács – az e területen fennálló széles mérlegelési jogkörének gyakorlása során – amikor e cikkek alapján az ilyen ország vezetőivel, valamint a velük kapcsolatban álló, illetőleg általuk közvetlenül vagy közvetetten ellenőrzött egyénekkal és szervezetekkel szemben korlátozó intézkedéseket szándékozik elfogadni, kétségtelenül meghatározhatja többé-kevésbé tágan az azon vezetők és a velük kapcsolatban állók körét, akik, illetve amelyek az elfogadni szándékozott intézkedések hatálya alá fognak tartozni, nem terjesztheti azonban ki az említett intézkedések hatályát azon személyekre vagy szervezetekre, akik, illetve amelyek nem tartoznak a fent említett kategóriák egyikébe sem (lásd ebben az értelemben a fenti 52. pontban hivatkozott Tay Za kontra Tanács ügyben hozott ítélet 63. pontját).

74 Egyébiránt abban az esetben, amikor a Tanács absztrakt módon határozza meg azokat a kritériumokat, amelyek igazolhatják valamely személy vagy szervezet felvételét azon személyek vagy szervezetek listájára, akik, illetve amelyek a fent említett két cikk alapján elfogadott korlátozó intézkedések hatálya alatt állnak, a Törvényszék feladata az érintett személy vagy szervezet által vagy adott esetben hivatalból felvetett jogalapok alapján annak ellenőrzése, hogy az esete megfelel-e a Tanács által meghatározott absztrakt kritériumoknak. Ezen ellenőrzés kiterjed azon hivatkozott tények és körülmények értékelésére, amelyek igazolják a szóban forgó személy vagy szervezet nevének felvételét a korlátozó intézkedések hatálya alatt állók listájára, valamint azon bizonyítékok és információk ellenőrzésére, amelyeken ezen értékelés alapul. A Törvényszéknek meg kell bizonyosodnia e tekintetben a védelemhez való jog és az indokolási követelmény tiszteletben tartásáról is, valamint adott esetben a Tanács által annak érdekében kivételként felhozott kényszerítő megfontolások megalapozottságáról, hogy e kötelezettségek tiszteletben tartásától eltekintsen (lásd ebben az értelemben a fenti 72. pontban hivatkozott Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 37. pontját).

75 A jelen ügyben a felek között nem vitatott, hogy az első felperes nevének a 314/2004 rendelet III. mellékletébe történt felvételekor Zimbabwéban miniszterhelyettes volt és megőrizte e minőségét azon időszak alatt, amikor neve e mellékletben szerepelt.

- 76 A felperesek azt állítják, hogy „meg kell határozni, hogy egy miniszterhelyettes mennyiben rendelkezik végrehajtó hatalommal”, valamint több megfontolást hoznak fel annak bizonyítására, hogy az első felperes hatalma „szigorúan a tárcája hatáskörébe tartozó feladatok ellátására korlátozódott”, és hogy nem létezett „[az első felperes] miniszteri tárcái és az emberi jogok, a jogállamiság, valamint a demokrácia korlátozásai között [semmilyen] kapcsolat”.
- 77 Márpedig a Törvényszék úgy véli, hogy a miniszterhelyettes a fenti 52. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett harmadik ország – a jelen esetben Zimbabwe – „vezetői”, valamint a 2004/161 közös álláspont és a 314/2004 rendelet értelmében vett, ezen ország „kormány[ának] tagjai” közé tartozik. Következésképpen nem róható fel semmilyen ténybeli tévedés az uniós intézményeknek, amennyiben azok az első felperesre miniszterhelyettesként történt kinevezését követően alkalmazták a vagyonának befagyasztására vonatkozó korlátozó intézkedést.
- 78 Ilyen körülmények között a felpereseknek a fenti 76. pontban összefoglalt érveit csak a Tanács esetleges nyilvánvaló értékelési hibájának alapján lehet megvizsgálni, amennyiben utóbbi a 314/2004 rendelet elfogadásakor úgy írt elő a zimbabwei kormány valamennyi tagjával szemben a vagyonuk befagyasztásából álló korlátozó intézkedést, hogy nem tett különbséget azok között, akiknek a tevékenységei vagy hatásköre kapcsolatot mutat ezen országban az emberi jogoknak a Tanács által megállapított súlyos megsértésével (lásd a 314/2004 rendelet (1) preambulumbekzdését) és akik esetében ilyen jellegű kapcsolat nem bizonyítható.
- 79 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a felperesek tévesen állítják azt, hogy a jelen ügy „nem a jogszabályok megfogalmazásában rejlő állítólagos jogellenességre vonatkozik”- amely jogszabályok valamely személy nevének a vagyonuk befagyasztásával érintett személyek listájára történő felvételét szabályozzák –, hanem az említett jogszabályok alkalmazására. Ahogy az ugyanis a fenti 77. pontban megállapításra került, a jelen ügyben alkalmazott, az érintettek a zimbabwei kormány tagjakénti pusztán minőségére vonatkozó kritériumra tekintettel a releváns szabályokat helyesen alkalmazták a jelen ügyben.
- 80 Azt a kérdést tekintve, hogy a Tanács az említett jogszabályok megfogalmazásakor követett-e el nyilvánvaló értékelési hibát, a Törvényszék úgy véli, hogy tekintettel egyrészt a vagyon vitatott befagyasztásának céljára, nevezetesen arra, hogy „a célszemélyeket [helyesen: az azok hatálya alá tartozó személyeket] arra ösztönözze, hogy elutasítsák az emberi jogok, a szólásszabadság és a felelős kormányzás sérelméhez vezető politikákat [helyesen: elutasítsák azon politikákat, amelyek sértik az alapvető jogokat és a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint akadályozzák a közügyek megfelelő irányítását]” (a 2004/161 közös álláspont (7) preambulumbekzdése, lásd a fenti 56. pontot), másrészt pedig a Tanácsnak az e területen fennálló széles mérlegelési jogkörére (lásd a fenti 72. pontot), az ilyen hiba nem róható fel a Tanácsnak.
- 81 A felperesek azt állítják, hogy az egyénnek országa – ahol a demokrácia nem tökéletesen működik és ahol az emberi jogokat és a jogállamiságot súlyosan megsértik – demokratikus működésében való kötelezettségvállalása nem igazolhatja vele szemben a korlátozó intézkedések elfogadását. Az ezzel ellentétes állítás hiteltelenné tenné a demokráciát.
- 82 Ezen érvelés nem lehet eredményes. Ahogy az a fenti 1–8. pontban említett preambulumbekzdésekről és rendelkezésekből következik, a vagyon befagyasztásából álló vitatott intézkedésnek a 314/2004 rendelettel történt bevezetésekor, valamint az első felperes nevének az ezen intézkedéssel érintett személyek listájára 2007-ben történt felvételekor a Tanács úgy vélte, hogy a zimbabwei kormány felelős volt az emberi jogok ezen országban történt súlyos megsértéséért. E megfontolásra tekintettel – amelyet a felperesek nem kívánnak megkérdőjelezni – a Tanács – anélkül, hogy nyilvánvaló értékelési hibát követett volna el – úgy vélhette, hogy „az országa demokratikus működésében” való részvétel iránt érdeklődést tanúsító személy nem válhat az ilyen kormány tagjává azelőtt, hogy e

kormány, vagy az azt felváltó másik kormány el ne utasítaná azokat a politikákat, amelyek azzal a hatással járnak, hogy sértik az emberi jogokat, a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint akadályozzák a közügyek megfelelő irányítását.

83 A felperesek arra is hivatkoznak, hogy a „célzott szankciók” fogalma – amelybe a vitatott befagyasztása tartozik – szükségszerűen magában foglalja az érintett személyek egyéni tevékenységeinek a figyelembevételét. Szerintük az ilyen szankciók célja az, hogy azonosítsák az emberi jogok kérdéses megsértéséért felelősöket.

84 A felperesek továbbá hivatkoznak a „Az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikája keretében elrendelt korlátozó intézkedések (szankciók) végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatások” című, 2005. december 2-i 15114/05 tanácsi dokumentumra, amelynek másolatát a keresetlevelükhöz mellékeltek.

85 Különösen az említett dokumentum „Írányzott intézkedések” című 14. pontjára hivatkoznak, amely a következőket mondja ki:

„A meghozott intézkedéseknek azokra kell irányulnia, akik az EU korlátozó intézkedés bevezetésére vonatkozó határozatának indokául szolgáló politikáért vagy tettekért felelősek. Ezen irányított intézkedések hatékonyabbak a válogatás nélküli intézkedéseknél és minimálisra csökkentik az említett politikákért és tettekért nem felelős személyeket vagy szervezeteket sújtó hátrányos következmények arányát.”

86 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 60. cikk és az EK 301. cikk – maga a szövegük is – harmadik országokra vonatkozik. Ilyen összefüggésben a „célzott szankciók” kérdése akkor merül fel, amikor az e két cikk alapján elfogadott korlátozó intézkedések nem az érintett ország és az ott lakóhellyel rendelkező vagy az ország állampolgárságával rendelkező személyek összességét érintik, hanem kizárólag azokat a személyeket, akiket az említett intézkedések előírásának alapját képező politikák vagy tettek felelőseiként azonosítottak. Pontosán ezt állapítja meg egyébként a felperesek által hivatkozott 15114/05 tanácsi dokumentum 14. pontja.

87 A felmerülő alapvető kérdés kizárólag a szóban forgó azon felelősök azonosítása, akik a célzott szankciók hatálya alá tartozhatnak. Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a harmadik országok vezetői, valamint a velük kapcsolatban álló személyek tartozhatnak ilyen szankciók hatálya alá (lásd ebben az értelemben a fenti 52. pontban hivatkozott Tay Za kontra Tanács ügyben hozott ítélet 68. pontját). Más kifejezésekkel ezen ítélkezési gyakorlat szerint e vezetők és a velük kapcsolatban álló személyek feltételezhetően felelősek az érintett korlátozó intézkedések alapját képező politikákért vagy tettekért, az említett politikák és tettek végrehajtásában való személyes részvételüktől függetlenül. E következtetés még inkább érvényesül a harmadik ország azon kormánytagjai tekintetében, akiknek – az e kormányon belüli egyéni hatáskörüktől függetlenül – az e kormány által folytatott politikáért és a kormány valamennyi tetteért kollektív felelősséget kell vállalniuk.

88 Ebből az következik, hogy a felpereseknek a vitatott korlátozó intézkedések tekintetében a célzott szankciók jellegére és a 15114/05 tanácsi dokumentumra alapított érveit el kell utasítani. Következésképpen nem szükséges vizsgálni a jelen ügyhöz azon a körülmény következményeit, hogy a 15114/05 tanácsi dokumentum a 314/2004 rendelet elfogadásához képest későbbi.

89 Egyébiránt valamennyi fenti megfontolásra tekintettel el kell utasítani a felperesek valamennyi, az első felperes személyes tevékenységeire alapított érvet. Ezen érvek ugyanis – megalapozottságuk feltételezésével – legfeljebb annak bizonyítására irányulnak, hogy az első felperes nem vett részt személyesen a zimbabwei kormánynak a vitatott intézkedésekkel érintett politikáiban és tetteiben, valamint hogy mind magánszemélyként, mind pedig miniszteri minőségében országára pozitív hatást gyakorolt. Az ilyen körülmények nem elegendők annak bizonyításához, hogy a Tanács nyilvánvaló

értékelési hibát követett el akkor, amikor arról határozott, hogy a zimbabwei kormány valamennyi tagját a vagyonuk befagyasztásának a hatálya alá vonja anélkül, hogy különbséget tenne azok között, akik az emberi jogok megsértésében személyesen részt vettek, és akik nem.

- 90 E tekintetben a felperesek azon állításai sem elegendőek, amelyek szerint az első felperes személyesen nyújtott segítséget bizonyos olyan fehér farmereknek, akiket a földjeikről való kiutasítással fenyegettek.
- 91 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a felperesek által e tekintetben felhozott bizonyítékok olyan levelekből és nyilatkozatokból állnak, amelyek részben korábbiak az első felperes miniszterhelyettesként történt kinevezésénél. Az e kinevezésnél későbbi bizonyítékokat tekintve, tartalmukból nem tűnik ki világosan, hogy az említett kinevezést megelőző vagy azt követő eseményekre hivatkoznak-e.
- 92 Mindenesetre még a fent említett bizonyítékok alapján elismerve is, hogy az első felperes miniszterhelyettesként történt kinevezését követően továbbra is segített bizonyos, kiutasítással fenyegetett fehér farmereknek, ez a tény önmagában nyilvánvalóan nem elegendő azon következtetés levonásához, hogy az első felperes a zimbabwei kormányon belül olyan elkülönült politikát folytatott, amely egyértelműen az emberi jogok megsértésével – amelyért e kormány felelős – ellentétes irányt képviselt és amelynek célja az volt, véget vessen e jogsértéseknek. Márpedig csak ezen utóbbi feltételezés esetében lehetne kérdéses a Tanács abban álló nyilvánvaló értékelési hibája, hogy elmulasztott különbséget tenni az ugyanazon a kormányon belüli két különböző irányzat között, azonban különbségtétel nélkül írt elő valamennyi kormánytaggal szemben a vagyon befagyasztására vonatkozó intézkedést.
- 93 A fenti megfontolások lehetővé teszik a felpereseknek a nyilvánvaló értékelési hibára, valamint a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogásuk megalapozatlanként történő elutasítását, amennyiben azok az első felperes nevének az azon személyek listájára történt felvételére vonatkoznak, akiket, illetve amelyeket a vagyonnak a 314/2004 rendelet által előírt befagyasztása érint.
- 94 Különösen a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogást tekintve emlékeztetni kell arra, hogy valamely jogi aktust kizárólag akkor érint hatáskörrel való visszaélés, ha tárgyilagos, releváns és egybehangzó jelek alapján állítható, hogy az aktust azzal a kizárólagos vagy legalábbis meghatározó céllal hozták, hogy olyan célokat érjenek el vele, amelyek a hivatkozott céloktól eltérnek, vagy hogy az adott ügy körülményeire való felkészülésre előírt különleges eljárást kijátsszák (lásd a fenti 72. pontban hivatkozott Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 50. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 95 Márpedig a felperesek nem hivatkoztak érvekre és nem szolgáltatott bizonyítékokat annak bizonyítására, hogy a Tanács és a Bizottság – a zimbabwei kormány tagjai tekintetében vagyonuk befagyasztásának előírásával, valamint az első felperes nevének az e befagyasztással érintett személyek listájára történt felvételével – attól eltérő célt követett, hogy az érintett személyeket arra ösztönözze, hogy ebben az országban elutasítsák azokat a politikákat, amelyek azzal a hatással járnak, hogy sértik az emberi jogokat, a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint akadályozzák a közügyek megfelelő irányítását. Következésképpen a jelen esetben nem lehet kérdés a hatáskörrel való visszaélés (lásd ebben az értelemben a fenti 72. pontban hivatkozott Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 50. pontját).
- 96 Valójában a felperesek által – a hatáskörrel való visszaélésre alapított kifogásuk kifejtésének keretében – felhozott érvek célja lényegében a nyilvánvaló értékelési hiba bizonyítása. Ezen érvek fentebb ebben a tekintetben kerültek megvizsgálásra és elutasításra.
- 97 Ezt követően a keresetet abban a részében kell megvizsgálni, amennyiben az különösen az első felperes nevének a vagyonuk befagyasztásával érintett személyek nevét tartalmazó listán történt fenntartásának a kérdését érinti. Közelebbről azt kell meghatározni, hogy a Tanács és a Bizottság nem követett-e el

nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy nem törölte az első felperes nevét az említett listáról 2011. február 23-át megelőzően. Ebben az összefüggésben a felpereseknek az első felperes védelemhez való joga megsértésére alapított kifogását is meg kell vizsgálni, amennyiben az erre a konkrét kérdésre vonatkozik.

Az első felperes nevének a vagyonuk befagyasztásával érintett személyek nevét tartalmazó listán történt fenntartásáról.

- 98 A felperesek emlékeztetnek arra, hogy a 2004/161 közös álláspontot – amelyet a 314/2004 rendelet szándékozott végrehajtani – egy 12 hónapig tartó kezdeti időszakon át kellett alkalmazni és „folyamatosan felül kell[ett] vizsgálni”, valamint hogy érvényességi idejét ezt követően többször meghosszabbították (lásd a fenti 3. és 4. pontot). A felperesek szerint, noha a 314/2004 rendelet nem tartalmazott lejárat határidőt, ez – ahogy az a 15114/05 tanácsi dokumentum 31. pontjából kitűnik – csak egy „adminisztratív megfelelési” kérdés, és az állandó és rendszeres felülvizsgálat szükségessége egyaránt alkalmazandó az említett rendelet által előírt korlátozó intézkedések fenntartásának célszerűsége tekintetében.
- 99 A felperesek hozzátesszik, hogy mivel az érintett személyek vagyonát már befagyasztották, semmilyen meglepetéselem nem volt szükséges és az érdekelteket – mint a jelen ügyben az első felperest – tájékoztathatták volna a korlátozó intézkedések velük szembeni megújítását igazoló releváns indokokról és bizonyítékokról, valamint lehetőségük lehetett volna helyzetük felülvizsgálatát kérni. Márpedig az említett személyek – köztük az első felperes – nem rendelkeztek ilyen eljárási garanciával és még az sem került bizonyításra, hogy helyzetük felülvizsgálata ténylegesen megtörtént. Az első felperes védelemhez való jogát ezért teljes mértékben figyelmen kívül hagyták azon időszak alatt, amikor a vitatott korlátozó intézkedések hatálya alatt állt, ez pedig nyilvánvalóan jogellenes.
- 100 A jelen esetben nem kétséges, hogy fennállt az uniós intézmények azon kötelezettsége, hogy rendszeresen felülvizsgálják a vitatott korlátozó intézkedések elfogadását igazoló helyzetet és az intézkedések meghosszabbításának célszerűségét, különösen az első felperes tekintetében. Annál is inkább ez az eset áll fenn, mivel ezen intézkedések az érintett személyek tulajdonhoz való joga gyakorlásának korlátozását foglalták magukban és e korlátozást egyébként jelentősnek kell minősíteni a vagyon vitatott befagyasztásának általános hatályára tekintettel (lásd ebben az értelemben a fenti 52. pontban hivatkozott Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 358. pontját).
- 101 Ezért a 2004/161 közös álláspont érvényességi ideje kezdetben egy évre korlátozódott és meghosszabbításához szükség volt a Tanács által – szükségszerűen a helyzet felülvizsgálatát követően – hozott újabb határozatra. Egyébiránt – ahogy arra a felperesek joggal hivatkoznak – azt a tényt, hogy a 314/2004 rendelet érvényességi ideje időben nem volt korlátozott, az egyszerű adminisztratív megfelelési indokai igazolják.
- 102 A 15114/05 tanácsi dokumentum 31. pontja e tekintetben a következőket említi:
- „Azokban az esetekben, amikor a KKBP jogi eszköz lejárat határidőt szab meg, annak szükségessége, hogy a KKBP jogi eszközt végrehajtó rendelet is lejárat határidőt határozzon meg, ugyanakkor nem önmagától értetődő;
- mivel a rendeletek a KKBP-aktust hajtják végre, azokat hatályon kívül kell helyezni, amennyiben a KKBP jogi eszköz alkalmazása megszűnik [...]. Ilyen esetben a rendeletet visszamenőleges hatállyal is hatályon kívül lehet helyezni, ugyanakkor kívánatos, hogy ez az időszak a lehető legrövidebb legyen.

– amennyiben egy következő KKBP jogi eszköz megújítja az intézkedéseket, a rendelet lejáratí határidejének módosítása vagy egy új határidő elfogadása, amely ugyanazon jogi rendelkezéseket tartalmazza, csupán elkerülendő adminisztratív terhet jelent. Különösen abban az esetben, amikor az utolsó pillanatban születik határozat a megújításról, lehet egy olyan időszak, amely alatt az intézkedések – a rendelet módosításáig vagy elfogadásáig – nem alkalmazandók [...].

Ezért kívánatosabb, hogy az adott rendelet maradjon továbbra is hatályban, amíg azt hatályon kívül nem helyezik.”

- 103 Ugyanakkor magától értetődik, hogy jóllehet a 314/2004 rendelet érvényességi idejét időben nem korlátozták, amennyiben a 2004/161 közös álláspont – amelyet e rendelet szándékozott végrehajtani – érvényességi idejét nem hosszabbították meg sem teljes egészében, sem pedig kizárólag az általa érintett bizonyos személyek tekintetében, a Tanács és a Bizottság az érintett személyek tekintetében a 314/2004 rendeletet is hatályon kívül helyezte. Ez ugyanis – legalábbis hallgatólágosan – elfogadásra került a fent hivatkozott 15114/05 tanácsi dokumentum 31. pontjában.
- 104 Egyébiránt a Tanács ellenkérelmében nem vitatja a vitatott korlátozó intézkedések rendszeres felülvizsgálata kötelezettségének fennállását, azonban arra hivatkozik, hogy azok ténylegesen ilyen felülvizsgálat tárgyát képezték, amely azonban nem fedte fel azokat az okokat, amelyek igazolhatták volna az első felperes tekintetében 2011. február 15-ét megelőző hatályon kívül helyezésüket. A Bizottság hangsúlyozza, hogy szerepe a Tanács által elfogadott jogi aktusok végrehajtására korlátozódott.
- 105 Amennyiben a felperesek a vitatott intézkedések rendszeres felülvizsgálatával összefüggésben az első felperes védelemhez való joga megsértésére hivatkoznak, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása – valamennyi olyan eljárásban, amelyet valaki ellen folytatnak, és amely esetlegesen e személynek sérelmet okozó jogi aktushoz vezet – uniós jogi alapelv, amelyet a szóban forgó eljárással kapcsolatos szabályozás hiányában is biztosítani kell (lásd a Bíróság 234/84. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1986. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1986., 2263. o.] 27. pontját és a C-344/05. P. sz., Bizottság kontra De Bry ügyben 2006. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-10915. o.] 37. pontját). Ez az elv azt is megköveteli, hogy az érintett személynek lehetőséget biztosítsanak az elfogadandó jogi aktusban ellene felhozott tényekkel kapcsolatos álláspontjának tényleges kifejtésére (a fenti hivatkozott Bizottság kontra De Bry ügyben hozott ítélet 38. pontja).
- 106 Ugyanakkor a megsemmisítés iránti keresettel összefüggésben ugyancsak az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ahhoz, hogy a védelemhez való jog ilyen megsértése a szóban forgó jogi aktus megsemmisítését eredményezze, az szükséges, hogy ilyen szabálytalanság hiányában az eljárás eltérő eredményhez vezessen (a Bíróság C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1990. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-959. o.] 48. pontja és a C-241/00. P. sz., Kish Glass kontra Bizottság ügyben 2001. október 18-án hozott végzésének [EBHT 2001., I-7759. o.] 36. pontja).
- 107 A jelen ügghöz hasonló esetben, amikor a felperes kártérítési keresettel azon kár megtérítését kéri, amelyet állítólagosan a védelemhez való joga megsértésével a jogi aktus elfogadása vagy érvényességének meghosszabbítása miatt szenvedett el, és amikor e fél a kérdéses jogi aktussal szemben nem terjesztett elő megsemmisítés iránti keresetet, mind a fenti 106. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, mind pedig az állítólagos jogellenesség és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés fennállásának szükségességére vonatkozó megfontolásokból (lásd a fenti 24. pontot) logikusan az következik, hogy a védelemhez való jogának állítólagos megsértésére történő pusztán hivatkozás nem elegendő kártérítési keresete megalapozottságának bizonyításához. Még el kell magyarázni azt, hogy melyek azok az érvek és bizonyítékok, amelyekre az érintett hivatkozott volna, ha a védelemhez való jogát tiszteletben tartották volna és adott esetben azt is bizonyítani kell, hogy

ezen érvek és bizonyítékok az ő esetében eltérő eredményre vezethettek volna, azaz a jelen ügyben és az első felperes tekintetében a vagyonának a befagyasztására vonatkozó vitatott korlátozó intézkedés vele szembeni megújításának elmaradásához.

- 108 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen esetben a felperesek nem tartották tiszteletben e követelményt. Ekképpen nem magyarázzák el írásbeli beadványaikban azt, hogy az első felperes milyen érvekre és bizonyítékokra hivatkozhatott volna, ha a 2004/161 közös álláspont érvényességének minden egyes éves megújítását megelőzően meghallgatták volna, valamint azt, hogy ezen érvek és bizonyítékok hogyan vezethettek volna esetében eltérő eredményre, azaz nevének a vagyonuk befagyasztásával érintett személyek nevét tartalmazó listáról 2011. február 15-ét megelőzően való törléséhez.
- 109 Következésképpen anélkül, hogy szükséges lenne – ahogy arra a felperesek hivatkoznak – annak meghatározása, hogy a Tanácsnak meg kellett-e hallgatnia az első felperest a 2004/161 közös álláspont érvényességének az első felperesre vonatkozó minden egyes éves megújítását megelőzően, az első felperes védelemhez való jogának – a szóban forgó korlátozó intézkedések megújításakor történt megsértésére – alapított kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 110 Végül azt a kérdést kell megvizsgálni, hogy az uniós intézmények követtek-e el nyilvánvaló értékelési hibát, amennyiben a 2004/161 közös álláspont végrehajtásáról szóló 314/2004 rendeletnek megfelelően nem törölték az első felperes nevét 2011. február 15-ét megelőzően a vagyonuk befagyasztásának hatálya alatt álló személyek listájáról.
- 111 Meg kell állapítani, hogy a felperesek érvelésében említett egyedüli olyan körülmény, amely e tekintetben relevanciával bírhat, az, hogy a zimbabwei kormány 2009 februárjában kinevezett egyetlen új tagja sem állt vagyonuk olyan hasonló befagyasztásának hatálya alatt, mint amelynek a hatálya alatt az első felperes állt 2011. február 15-ig. Ezért azt kell meghatározni, hogy az uniós intézmények követtek-e el nyilvánvaló értékelési hibát, mivel nem határoztak az első felperes nevének a vagyonuk befagyasztásának hatálya alatt álló személyek nevét tartalmazó listáról való törléséről akkor, amikor úgy határoztak, hogy nem veszik fel e listára a zimbabwei kormány 2009 februárjában hivatalba lépett tagjainak a nevét. Általánosabban azt kell meghatározni, hogy nyilvánvaló értékelési hibából következik-e az első felperes nevének az említett listán az e fejleményt követő két éven keresztül történt fenntartása.
- 112 A jelen esetben el kell ismerni azt, hogy 2009 februárjában a Tanács azon választása, hogy nem terjeszti ki a 2004/161 közös álláspont által érintett korlátozó intézkedéseket a zimbabwei kormánynak a GPA-t követően hivatalba lépett új tagjaira, álláspontja fontos módosításának minősül. A Tanács álláspontja e fejleményig úgy tűnik az volt, hogy a zimbabwei kormány valamennyi tagjának korlátozó intézkedések – különösen vagyonuk befagyasztásának – hatálya alatt kell állnia kizárólag abból az okból, hogy az emberi jogok súlyos megsértéséért felelős kormány tagjai voltak (lásd a fenti 57. pontot is). Ezen álláspont 2009 februárjától nyilvánvalóan már nem volt aktuális, mivel a zimbabwei kormány egyik új tagja sem – azok sem, akiket a Zanu-PF párt javasolt, amely utóbbi a GPA-t megelőzően kizárólagosan gyakorolta a hatalmat – állt a vagyonuk befagyasztásának hatálya alatt.
- 113 A Tanács e tekintetben azt állítja, hogy a GPA megkötését és a kormány új tagjainak 2009 februárjában történt kinevezését követően „azt a határozatot hozták, hogy [a korlátozó intézkedések hatálya alatt álló személyek] listájáról ne töröljék [se az első felperest] se az ott szereplő kormánytagokat, mielőtt több biztosítékot nem kapnak a már megalakult kormány tagjainak a koalícióval szemben tanúsított hozzáállásáról”, amely a GPA-ból következett.
- 114 A felperesek mindenekelőtt azt kifogásolják, hogy a Tanács nem közölte velük – számos kérelmük ellenére – azt, amit „határozatnak” vélnék, és amelyet a Tanács a fent összefoglalt érvelésében említ. Hivatkoznak továbbá az Európai Külügyi Szolgálat 2011. január 18-i PESC/00028/11 dokumentumának kivonataira, amelyeket a dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmet követően kaptak meg. E dokumentum az első felperes nevét azok között a „magas rangú tisztviselők és politikusok között

[említi], akik mérsékeltek és akik tekintetében úgy vélték, hogy nem kötődtek közvetlenül az emberi jogok megsértéséhez”, valamint javasolja, hogy töröljék a korlátozó intézkedések hatálya alatt álló személyek nevét tartalmazó listáról a nevét. A felperesek szerint ezen értékelést követően törölték az első felperes nevét a kérdéses listáról.

- 115 Egyébiránt a felperesek azt állítják, hogy amikor az első felperes csak „egyszerűen kijelentette” ügyvédeknek a Tanácshoz intézett egyik levelében, hogy „jóhiszemű üzletember és az emberi jogok szenvedélyes híve”, azonnal levették a nevét a korlátozó intézkedések hatálya alatt álló személyek nevét tartalmazó listáról.
- 116 Mindenekelőtt azt kell megállapítani, hogy a felperesek a Tanács érvelését tévesen értelmezik, amikor azt kifogásolják, hogy nem közölték velük azt a „határozatot”, amely nem törölte az első felperes nevét a vagyonuk befagyasztásának hatálya alatt álló személyek nevét tartalmazó listáról. Nyilvánvaló, hogy a Tanács az ilyen „határozatra” való hivatkozáson azt a döntést érti – amelyet a 2009-ben és 2010-ben a 2004/161 közös álláspontról szóló megújításakor tett –, hogy hatályban tartotta a zimbabwei kormánynak a GPA-t és az e kormány összetételének a 2009 februárjában történt módosítását megelőzően kinevezett tagjai vagyonának a befagyasztását. Márpedig e döntés indokai kitűnnek a 2009/68 közös álláspontról és a 2010/92 határozatról, amelyek 2010. február 20-ig és 2011. február 20-ig meghosszabbították a 2004/161 közös álláspontról szóló megújítás hatályosságát.
- 117 Ekképpen a 2009/68 közös álláspontról (3) preambulumbekzdése – amely megelőzi a zimbabwei kormány összetételének 2009 februárjában történt módosítását – a következőket állapítja meg:
- „Tekintettel a zimbabwei helyzetre, különösen a zimbabwei hatóságok által szervezett és elkövetett erőszakos cselekményekre, valamint a [GPA] végrehajtásának folyamatos megakadályozására, a 2004/161/KKBP közös álláspontról újabb 12 hónappal meg kell hosszabbítani.”
- 118 A 2009/68 közös álláspontról továbbá felváltotta a 2004/161 közös álláspontról mellékletét egy újabb melléklettel bizonyos személyek nevének hozzáadása érdekében. Az első felperesre vonatkozó megjegyzést nem módosították.
- 119 A 2010/92 határozat (3) és (4) preambulumbekzdése a következőket állapítja meg:
- „(3) Tekintettel a zimbabwei helyzetre és különösen arra, hogy nem történt előrehaladás a [GPA] végrehajtása terén, a 2004/161/KKBP közös álláspontról megfogalmazott korlátozó intézkedéseket egy újabb 12 hónapos időtartammal meg kell hosszabbítani.
- (4) Már nem indokolt azonban, hogy meghatározott személyek és szervezetek szerepeljenek azoknak a személyeknek, szervezeteknek és szervezeteknek [helyesen: csoportoknak és szervezeteknek] a listáján, akikre vagy amelyekre a 2004/161/KKBP közös álláspontról alkalmazni kell. A 2004/161/KKBP közös álláspontról mellékletében szereplő listát ezért ennek megfelelően módosítani kell.”
- 120 Ezen túlmenően ez utóbbi határozat mellékletéből kitűnik, hogy hat természetes személy nevét törölték a 2004/161 közös álláspontról mellékelt, a korlátozó intézkedések hatálya alatt álló személyek nevét tartalmazó listáról. E hat személy közül csak egy – a jelen esetben Joseph Msika – volt a zimbabwei kormány tagja (elnökhelyettes). Mindazonáltal nevét az említett listáról minden kétséget kizáróan azért törölték – ahogy azt a felek a tárgyaláson a Törvényszék által feltett kérdésre adott válaszukban megerősítették –, mivel 2009. augusztus 4-én elhunyt.
- 121 Úgy tűnik – ahogy azt a Tanács mind a 2009/68 közös álláspontról elfogadásakor, mind pedig a 2010/92 határozat elfogadásakor vélte –, hogy a GPA végrehajtása tekintetében nem következett be elegendő előrehaladás és hogy – a GPA megkötése előtt kizárólagosan hatalmat gyakorló zimbabwei politikai

erőkre történő nyomásgyakorlás fenntartása érdekében – hatályban kellett tartani azokat a korlátozó intézkedéseket, amelyeket ezen ország azon kormánytagjaival szemben vezettek be, akik a GPA megkötésekor már hivatalban voltak.

- 122 Meg kell állapítani, hogy a felperesek nem hivatkoztak olyan konkrét körülményre, amely azt bizonyíthatná, hogy ezen értékelés nyilvánvaló hibát tartalmaz. Éppen ellenkezőleg az a körülmény, hogy az MDC ellenzéki párt által javasolt minisztereknek a 2008 szeptemberében megkötött GPA által előírt kinevezése csak több hónapos késéssel, 2009 februárjában történt, inkább a Tanács értékelését erősíti meg.
- 123 Az Európai Külügyi Szolgálat PESC/00028/11 dokumentumából (lásd a fenti 114. pontot) kitűnő azon értékelés, amely szerint az első felperes a „mérsékelt” politikusok közé tartozott és nem kötődött „közvetlenül” az emberi jogok megsértéséhez, nem elegendő az ilyen hiba bizonyításához. Kétségtelen, hogy e körülményre tekintettel levonható az a következtetés, hogy 2011. február 15-én a 2011/101 határozat elfogadásakor – amely azzal a hatással járt, hogy megszüntette az első felperes tekintetében előírt korlátozó intézkedéseket – a Tanács úgy vélte, hogy a zimbabwei helyzet újabb fejlődése kellően pozitív ahhoz, hogy igazolja bizonyos „mérsékelttel” – mint az első felperes – szemben a korlátozó intézkedések hatályon kívül helyezését. Azonban a felperesek által hivatkozott ezzel ellentétes minden körülmény hiányában nem tekinthető úgy, hogy a Tanács nyilvánvaló értékelési hibát követett el, amennyiben nem határozott ilyen hatályon kívül helyezésről egy korábbi időpontban.
- 124 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy nem fogadható el a felpereseknek a nyilvánvaló értékelési hibára alapított azon kifogása sem, hogy a Tanács elmulasztotta hatályon kívül helyezni 2011. február 15-ét megelőzően az első felperes tekintetében a vagyona befagyasztására vonatkozó intézkedést. E kifogást tehát teljes egészében el kell utasítani.
- 125 A Tanács és a Bizottság vitatott magatartása jogellenes jellegének a bizonyítása érdekében a felperesek által felhozott, a fenti 49. pontban összefoglalt valamennyi kifogást el kell utasítani, mint ahogy a keresetet is teljes egészében, a fenti 24. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően.

A költségekről

- 126 Az eljárási szabályzat 87. cikke 2. §-ának első mondata értelmében a Törvényszék a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felpereseket, mivel pereszesek lettek, a Tanács és a Bizottság kérelmeinek megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) A keresetet elutasítja.**
- 2) Aguy Clement Georgias, a Trinity Engineering (Private) Ltd és a Georgiadis Trucking (Private) Ltd maga viseli saját költségeit, valamint az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket.**

Kihirdetve Luxembourgban, a 2014. szeptember 18-i nyilvános ülésen.

Aláírások